

Nr 46.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor om befrielse från ersättningskyldighet.

(1:a avd.)

1:o) **Avgörandet av frågor om befrielse från ersättningskyldighet.** I propositionen nr 56 har Kungl. Maj:t (punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 7 februari 1947) föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att fortfarande och tills vidare avgöra frågor om avstående av fordringsrätt m. m. i den utsträckning, som av departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll angivits.

Vid anmälan av propositionen 1945:87 (punkt 1 av utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 16 februari 1945) framhöll dåvarande departementschefen önskvärdheten att åstadkomma en förenklad handläggning av frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan och förordade, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens bemyndigande att i viss utsträckning avgöra dylika frågor. Enär frågan om Kungl. Maj:ts rätt att avstå statsverkets fordringar mot enskilda samt formerna härför vore föremål för övervägande, syntes emellertid vid bemyndigandets utformning viss försiktighet böra iakttagas. Bemyndigandet borde sålunda utverkas endast för tiden till utgången av budgetåret 1945/46 samt avse ersättningsanspråk där fråga vore om kapitalbelopp — eventuella räntefordringar icke medräknade — icke överstigande 10 000 kronor. Bemyndigandet syntes böra preciseras att med denna begränsning avse dels frågor om befrielse från i judiciell ordning ålagd ersättningskyldighet till kronan på grund av förlust av eller skada å egendom tillhörande krigsmakten, dels ock frågor om efterskänkande av fordran som grundar sig på kronans regressrätt mot förare av kronans motorfordon, luftfartyg etc. enligt de i ämnet gällande ansvarsreglerna. I propositionen framlades förslag i överensstämmelse härmed.

Riksdagen uttalade i skrivelse 1945:155 att, även om riksdagen ur principiell synpunkt hyste betänkligheter mot ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag, riksdagen å andra sidan ansåge, att under nuvarande förhållanden vissa lämplighetsskäl onekligen talade för tillmötesgående av detsamma i viss utsträckning. Riksdagen hade därför icke velat motsätta sig förslaget, särskilt som bemyndigandet endast avsåge tiden intill den 1 juli 1946, men hade begränsat det kapitalbelopp, intill vilket Kungl. Maj:t sålunda skulle äga att besluta om avstående av kronans skadeståndsanspråk, till 5 000 kronor. Såsom förutsättning för bemyndigandet skulle gälla, att i fråga om grunderna för prov-

ningen av lighthörande ärenden av riksdagen hittills godkänd praxis i möjligaste mån följdes. Vidare borde Kungl. Maj:t lämna 1946 års riksdag en redogörelse över av Kungl. Maj:t meddelade beslut om befrielse från ersättningsskyldighet, varom här vore fråga.

I propositionen 1946:82 hemställde Kungl. Maj:t om enahanda bemyndigande jämväl för budgetåret 1946/47, vilket av riksdagen bifölls (riksdagens skrivelse 1946:310).

Med stöd av nämnda bemyndiganden har Kungl. Maj:t under tiden från den 15 februari intill den 1 december 1946 medgivit befrielse från ersättningsskyldighet i enlighet med vad som framgår av en redogörelse, vilken såsom bilaga fogats vid statsrådsprotokollet. Vid dessa ärendens behandling har beaktats vad riksdagen framhållit i förstnämnda skrivelse.

De erfarenheter, som härvid vunnits, syntes departementschefen utvisa, att bemyndigandet varit ägnat att medföra fördelar. Sålunda föreläge möjligheter att förenkla och påskynda handläggningen av ärendena till fördel för de enskilda personer, som dessa ärenden avsåge. Med hänsyn härtill och då jämväl i fortsättningen ett betydande antal ärenden av här avsedd art påkallade beslut, syntes departementschefen enahanda bemyndigande böra utverkas för tiden efter utgången av löpande budgetår. Enär frågan om omarbetning av de allmänna bestämmelserna rörande avskrivning av statsverkets fordringar och därmed sammanhängande spörsmål alltjämt vore under övervägande, syntes bemyndigandet böra begränsas att gälla tills vidare. Departementschefen förutsatte, att Kungl. Maj:ts med stöd av bemyndigandet fattade beslut skulle successivt tillhandahållas riksdagens statsutskott.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, att ett av riksdagen för innevarande budgetår lämnat bemyndigande för Kungl. Maj:t att i viss utsträckning avgöra frågor om avstående av fordringsrätt m. m. skulle utsträckas att gälla tills vidare. Utskottet finner skäl föreligga till förlängning av ifrågavarande bemyndigande men förordar att detsamma till tiden begränsas att gälla under budgetåret 1947/48. I likhet med vad som gällt för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t även till 1948 års riksdag lämna en redogörelse för av Kungl. Maj:t meddelade beslut om befrielse från ersättningsskyldighet, varom här är fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1947/48 avgöra frågor om avstående av fordringsrätt m. m. i den utsträckning som av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 7 februari 1947 angivits.

2:o) **Efterskänkande av fordran på ingenjören K. A. H. Wetterviks dödsbo.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 7 februari 1947 angiven fordran på ingenjören K. A. H. Wetterviks dödsbo må efterskänkas.

Enligt kontrakt den 8 december 1919 med dåvarande arméförvaltningens artilleridepartement förband sig Karlshamns mekaniska verkstadsaktiebolag att leverera viss ammunition. I kontraktet föreskrevs, att bolaget skulle till artilleridepartementet avlämna säkerhet för dels återgåldandet av erhållet förskott å likviden för leveransen, 7 956 kronor, dels fullgörandet av övriga bolaget åliggande förbindelser intill ett ersättningsbelopp av 4 800 kronor. I anledning härav iklädde sig direktören M. M. Goldschmidt, ingenjören A. A. Ahlström och ingenjören K. A. H. Wettervik borgen för såväl förskottet som ersättningsbeloppet. Då bolaget icke inom föreskriven tid kunde fullgöra sitt åtagande, träffade artilleridepartementet avtal med annan firma, varvid kostnaderna med 16 541 kronor 65 öre överstego det med bolaget kontrakterade beloppet. Bolaget återbetalade därefter till departementet förskottet jämte ränta. Under första hälften av år 1921 måste bolaget gå i konkurs, varvid artilleridepartementet bevakade kronans fordran. Sedan konkursen avslutats utan att bevakningen lett till någon utdelning, uppfordrade artilleridepartementet Goldschmidt, Ahlström och Wettervik att inbetala beloppet å 4 800 kronor. Hos Kungl. Maj:t anhöllo den 6 april 1926 borgensmännen att, då de saknade medel och ej hade möjlighet att uppdriva sådana, av nåd bli befriade från erläggande av ifrågavarande belopp. Ansökningen föranledde ingen Kungl. Maj:ts åtgärd.

Genom utslag den 2 april 1935 av Stockholms rådhusrätt, dit kronan genom artilleridepartementet erhållit stämning å Goldschmidt, Ahlström och Wettervik, förpliktades borgensmännen, vilken bäst gälta gitte, att utgiva nämnda belopp jämte 5 % årlig ränta, till dess betalning skedde.

Hos Kungl. Maj:t har den 4 juli 1946 *ingenjören H. Wetterviks dödsbo* anhållit att, då varken Goldschmidt, Ahlström eller Wettervik varit i stånd att gälta sagda belopp, dödsboet av nåd måtte befrias från skyldigheten att inbetala detsamma. Av skriften framgår att Wettervik avlidit den 18 juli 1945 och såsom enda sterbhusdelägare efterlämnat hustru (född år 1875) i små omständigheter. Makarna hade sedan år 1921 varit boskilda. Av en till handlingarna fogad transumt av bouppteckningen framgår, att boet utvisat en brist av 1 198 kronor 26 öre.

Departementschefen har, efter hörande av försvarets civilförvaltning och arméförvaltningens tygavdelning samt statskontoret, ansett sig böra tillstyrka, att dödsboet befrias från ifrågavarande skuld.

Utskottet, som tillstyrker att ingenjören Wetterviks dödsbo befrias från berörda skuld till statsverket, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att kronans i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 7 februari 1947 angivna fordran på ingenjören K. A. H. Wetterviks dödsbo må efterskänkas.

Stockholm den 11 april 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Gillström och Albertsson; samt

från andra kammaren: herrar Törnkvist, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Ward, Bergström, Falla, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Boman i Kieryd, Holmström och Thapper.
